

**Literatura Espanyola des del Segle de les Llums fins
a les Avantguardes**

Codi: 106347
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2504012 Estudis d'Espanyol i Xinès: Llengua, Literatura i Cultura	FB	1	2
2504211 Llengua i Literatura Espanyoles	FB	1	2
2504386 Estudis d'Anglès i Espanyol	FB	1	2
2504388 Estudis de Català i Espanyol	FB	1	2

Professor/a de contacte

Nom: Laura Pache Carballo
Correu electrònic: laura.pache@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: Sí

Equip docent

Francisca Montiel Rayo

Prerequisits

Aquesta assignatura requereix un domini d'expressió oral i escrita de l'espanyol equiparable al que s'obté en finalitzar el batxillerat. Es considera, per tant, imprescindible una correcta expressió oral i escrita de l'idioma.

En el cas d'expressió escrita, s'entén que l'estudiant redacta paràgrafs amb contingut ple. Es tindran en compte, òbviament, les faltes d'ortografia, la puntuació i l'estructura del discurs. Les faltes descomptaran 0,25 punts cadascuna.

Les activitats, pràctiques i treballs presentats en l'assignatura hauran de ser originals i no s'admetrà, sota cap circumstància, el plagi total o parcial de materials aliens publicats en qualsevol suport. L'estudiant haurà d'explicitar convenientment, segons els usos de la documentació bibliogràfica, l'autoria de totes les cites i l'ús de materials aliens. L'eventual presentació de material no original sense indicar adequadament el seu origen implicarà automàticament la qualificació de suspens (0).

Així mateix es considera que l'estudiant coneix les normes generals de presentació d'un treball acadèmic. No obstant això, podrà aplicar les normes específiques que pugui indicar-li el professor de l'assignatura, si així ho creu necessari.

Objectius

Aquesta assignatura forma part dels 30 crèdits de formació bàsica del primer curs de primer del Grau de Llengua i Literatura espanyoles, que l'estudiant cursa juntament amb altres assignatures de llengua espanyola.

Entre els objectius formatius bàsics es pretén que l'estudiant adquireixi una sòlida i àmplia base sobre les etapes i la periodització de la literatura espanyola, el desenvolupament dels principals gèneres i dels principals autors, a través de la lectura atenta dels textos literaris seleccionats. D'altra banda, l'estudiant exercitarà les seves competències específiques adquirides en la realització de discursos, tant orals com escrits, relacionats amb l'àmbit de la literatura espanyola valent-se dels mètodes, els conceptes i les teories literàries adquirides.

L'assignatura es proposa oferir una visió panoràmica de la literatura espanyola des del segle XVIII fins a les avantguardes. Es posarà especial atenció en la descripció i desenvolupament de les principals etapes de la literatura i els seus corrents literaris i estètics prenent com a centre d'atenció la lectura i anàlisi d'alguns dels textos fonamentals d'aquestes etapes, períodes, moviments o tendències.

Competències

Estudis d'Espanyol i Xinès: Llengua, Literatura i Cultura

- Aplicar els coneixements sobre literatura espanyola i hispanoamericana a la identificació dels gèneres, moviments, corrents, tendències i estils.
- Comentar textos literaris en espanyol i en xinès, situar-los en el seu moment històric i relacionar-los amb el corrent literari al qual pertanyen.
- Demostrar capacitat per al treball autònom, per a l'autoanàlisi i per a l'autocrítica.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.

Llengua i Literatura Espanyoles

- Elaborar argumentacions aplicables als àmbits de la literatura hispànica, de la teoria literària, de la llengua espanyola i la lingüística, i avaluar-ne la rellevància acadèmica.
- Fer treballs escrits o presentacions orals efectius i adaptats al registre adequat en diferents llengües.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Utilitzar les eines digitals i les fonts documentals específiques per a la captació i l'organització d'informació.

Estudis d'Anglès i Espanyol

- Analitzar de manera crítica la producció lingüística, literària i cultural en anglès i en espanyol aplicant les tècniques i els mètodes propis de l'edició crítica i del processament digital.
- Elaborar argumentacions aplicables als àmbits de la literatura, de la cultura, de la teoria literària, de la llengua i la lingüística, en espanyol i en anglès, i avaluar-ne la rellevància acadèmica.
- Fer servir correctament l'anglès i l'espanyol escrit i oral per finalitats acadèmiques i professionals, relacionades amb l'estudi de la lingüística, la història, la cultura i la literatura.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Reconèixer els períodes, les tradicions, les tendències, els autors i les obres més significatives de la literatura en llengües anglesa i espanyola en el seu context historicosocial.

Estudis de Català i Espanyol

- Demostrar habilitats per treballar de manera autònoma o en equip per assolir els objectius planificats, si escau en contextos multiculturals i interdisciplinaris.
- Elaborar estudis de caràcter històric sobre les tendències, els gèneres i els autors de la tradició literària catalana i espanyola.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Reconèixer els períodes, tradicions, tendències, autors i obres més significatius de la literatura en llengua catalana i espanyola en el seu context historicosocial.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar obres completes de la producció literària moderna, des de la literatura il·lustrada i neoclàssica fins al Modernisme i les albors de la literatura contemporània.
2. Aplicar diferents teories, mètodes i instruments d'anàlisi més idonis per a les diferents obres i èpoques de la literatura espanyola.
3. Aplicar els coneixements teòrics adquirits a la realització de treballs.
4. Aplicar les tècniques i mètodes del comentari literari i lingüístic de textos i de l'anàlisi crítica d'obres en el seu conjunt.
5. Comentar textos literaris, aplicant els instruments adquirits, atenent el context històric i sociocultural.
6. Comentar textos moderns i contemporanis.
7. Comprendre la relació entre text i discurs.
8. Delimitar les característiques de la llengua literària.
9. Descriure i explicar conceptes genèrics aplicats a la literatura espanyola moderna i a les contemporànies, i la seva imbricació entre tradició i modernitat.
10. Explicar conceptes genèrics aplicats a la literatura espanyola.
11. Explicar les característiques bàsiques de les obres més significatives de la literatura espanyola.
12. Explicar les característiques bàsiques dels textos literaris comparats.
13. Expressar-se en anglès oralment i per escrit en un registre acadèmic, utilitzant la terminologia apropiada per a l'estudi dels diferents gèneres de la literatura anglesa moderna i contemporània.
14. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic i en la transmissió dels seus coneixements.
15. Fer servir les fonts tradicionals per a l'obtenció, classificació, interpretació i anàlisi de dades rellevants relacionades amb estudi de la llengua i de la literatura espanyoles.
16. Identificar i explicar les característiques bàsiques dels textos literaris.
17. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
18. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la seva relació amb les àrees humanes, artístiques i socials.
19. Interpretar i il·lustrar els principals conceptes lingüístics i literaris.
20. Justificar les característiques dels textos i períodes literaris objecte d'estudi en diferents tipus d'escrits acadèmics (exàmens escrits, treballs acadèmics, resums i ressenyes).
21. Potenciar la capacitat de lectura, interpretació i anàlisi crítica de textos literaris i lingüístics.
22. Presentar treballs escrits o exposicions orals sobre textos fonamentals de la literatura espanyola.
23. Realitzar comentaris de text amb capacitat de contextualitzar i aprofundir en la comprensió de les anàlisis retòrica i poètica.
24. Realitzar treballs escrits i presentacions orals efectives i adaptades al registre adequat.
25. Reconèixer i saber explicar les característiques bàsiques dels textos literaris.
26. Reconèixer la diversitat i l'evolució dels trets i els valors estètics dels diferents períodes de la literatura espanyola.
27. Reconèixer les característiques estètiques de la literatura espanyola des de la Il·lustració fins a l'actualitat.
28. Redactar comentaris de text amb sentit crític.

29. Relacionar els recursos lingüístics de l'espanyol amb la seva funció literària.
30. Situar en el seu context històric els textos fonamentals de la literatura espanyola.
31. Situar en el seu context històric la producció literària des de la Il·lustració fins a l'actualitat.
32. Utilitzar la llengua anglesa amb una expressió adequada (correcció, fluïdesa, pronunciació, estratègies comunicatives) en contextos tant formals (presentacions, debats, interaccions formals) com informals (conversa), amb un nivell C1.

Continguts

TEMARI

1 La Il·lustració i la literatura espanyola.

1.1. Corrents estètics i el seu desenvolupament en la poesia, la prosa i el teatre del segle XVIII.

1.2. Les polèmiques teatrals: de Luzán a Leandro Fernández de Moratín.

* Lectura obligatòria: *La comedia nueva*, de Leandro Fernández de Moratín.

2. La literatura espanyola del Romanticisme al realisme.

2.1. El Romanticisme europeu i el seu desenvolupament en la literatura espanyola.

2.2. La prosa romàntica. Mariano José de Larra i el periodisme romàntic.

* Lectura obligatòria: Antologia d'articles de Larra.

2.3. La poesia del segle XIX: d'Espronceda a Bécquer.

* Lectura obligatòria: *Rimas* de Gustavo Adolfo Bécquer.

2.4. La narrativa espanyola de la Restauració. Realisme i Naturalisme: Benito Pérez Galdós.

* Lectura obligatòria: *La desheredada*, de Benito Pérez Galdós.

3. Literatura espanyola contemporània: el segle XX.

3.1. El teatre espanyol, del modernisme a les avantguardes. Les avantguardes teatrals dels anys vint i els esperpents de Valle-Inclán.

* Lectura obligatòria: *Martes de Carnaval*, de Ramón María de la Vall-Inclán.

Lectures obligatòries

Fernández de Moratín, Leandro, *La comedia nueva*, ed. Jesús Pérez Magallón, Crítica, Barcelona, 2001. Otra edición: ed. John Dowling, Castalia (Clásicos Castalia), Madrid, 1987.

Larra, Mariano José de, *Fígaro*, ed. de Alejandro Pérez Vidal, Crítica, Barcelona, 1997 (selección indicada por el profesor).

Bécquer, Gustavo Adolfo, *Rimas*, ed. Francisco López Estrada y Mª Teresa López García-Berdoy, Espasa Calpe (Colección Austral), Madrid, 2010; *Rimas*, ed. Rafael Montesinos, Càtedra, Madrid, 2006; *Rimas*,

ed. Mercedes Etreros, Castalia Didáctica, Madrid, 2012.

Pérez Galdós, Benito, *La desheredada*, ed. Germán Gullón, Càtedra (Letras Hispánicas, 502), Madrid, 2000.

Valle-Inclán, Ramón María del, *Martes de Carnaval*, ed. de Jesús Rubio Jiménez, Espasa Calpe (Colección Austral), Madrid, 2003; *Martes de Carnaval*, ed. Ricardo Senabre, Espasa Calpe (Clásicos Castellanos), Madrid, 1990.

Metodologia

L'aprenentatge d'aquesta assignatura per part de l'alumne es distribueix de la manera següent:

- Activitats dirigides (35%). Aquestes activitats es divideixen en classes magistrals i en pràctiques i seminaris dirigits pel professor, en què es combinarà l'explicació teòrica amb la discussió de tota mena de textos.
- Activitats supervisades (10%). Es tracta de tutories programades pel professor, dedicades a la correcció i comentari de problemes en els diferents nivells d'anàlisi literària.
- Activitats autònomes (50%). Aquestes activitats inclouen tant el temps dedicat a l'estudi personal com a la realització de ressenyes, treballs i comentaris analítics, així com a la preparació de presentacions orals.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals i pràctiques dirigides pel professor	57	2,28	1, 6, 9, 27, 31
Tipus: Supervisades			
Tutories programades per professor i comentari de problemes	15	0,6	
Tipus: Autònomes			
Estudi personal i realització de treballs, comentaris analítics i presentacions.	75	3	1, 3, 5, 6, 9, 14, 15, 16, 18, 19, 22, 23, 25, 27

Avaluació

Per aprovar l'assignatura, els alumnes hauran de demostrar un coneixement de la matèria semblant als què s'exposen als manuals de referència. Així mateix, és indispensable que realitzin les lectures obligatòries.

L'avaluació de l'assignatura comprèn les següents activitats (s'indica entre claudàtors el pes específic de cadascuna d'elles en la nota final):

1) Dos exàmens parcials [35% + 35%].

2) Un treball monogràfic sobre alguna de les lectures obligatòries. El tema serà proposat pel professorat [30%].

Si l'estudiant realitza qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En el cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Si les proves no es poden fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es

realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

La revisió de les proves es realitzarà amb una entrevista prèviament concertada amb el/la professor/a.

Els alumnes que, un cop feta la mitjana de les diverses proves, no obtinguin una nota igual o superior a 5, podran presentar-se a la recuperació, sempre que compleixin els requisits següents:

- a) Haver-se presentat a totes les proves avaluables.
- b) Haver obtingut, com a mínim, un 3,5 de mitjana en el conjunt de les tres proves.
- c) Haver suspès una sola de les dues proves avaluables [35%]. No es tindrà en compte si s'ha suspès treball monogràfic [30%]. Si la nota mitjana final està entre un 3,5 i un 4,9, però suspèn les dues proves [35% + 35%], no podrà presentar-se a la recuperació.

El resultat de la prova de recuperació substituirà la nota de la prova suspesa per calcular la nota final de l'assignatura.

L'alumne que no redacti o no lliuri cap de les tres activitats avaluables de l'assignatura s'obtindrà la qualificació de "No avaluable". El lliurament d'alguna de les tres activitats manifesta la voluntat de l'alumne de ser avaluat.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Proves escrites	70%	3	0,12	1, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 22, 25, 27, 31
Treball de curs	30%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32

Bibliografia

Manuais i altres llibres de consulta

Segle XVIII

ALBIAC BLANCO, María Dolores, *Historia de la literatura española. 4. Razón y sentimiento (1692-1800)*, dirigida por José-Carlos Mainer, Barcelona, Crítica, 2015.

AGUILAR PIÑAL, Francisco, *Introducción al siglo XVIII* (en R. de la Fuente, ed., *Historia de la literatura española*, vol. 25), Madrid, Júcar, 1991.

ÁLVAREZ BARRIENTOS, Joaquín, *Ilustración y Neoclasicismo en las letras españolas*, Madrid, Síntesis («Historia de la Literatura Universal. Literatura Española», 18), 2005.

AMORÓS, Andrés, *Antología comentada de la Literatura española. Siglo XIX*, Madrid, Castalia, 1999.

CARNERO, Guillermo (coord.), *Siglo XVIII (I y II), Tomo 6 y 7 de la Historia de la literatura española*, dirigida por Víctor García de la Concha, Madrid, Espasa Calpe, 1995.

CASO GONZALEZ, J.M., *Ilustración y Neoclasicismo, Tomo 4 de Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1983.

GIES, David T. y SEBOLD, Russell P., *Ilustración y Neoclasicismo. Primer Suplemento, Tomo 4/1 de la Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1992.

Segle XIX

ALONSO, Cecilio, *Historia de la literatura española. 5. Hacia una literatura nacional (1800-1900)*, dirigida por José-Carlos Mainer, Barcelona, Crítica, 2015.

AMORÓS, Andrés, *Antología comentada de la Literatura española. Siglo XIX*, Madrid, Castalia, 1999.

CARNERO, Guillermo (coord.), *Siglo XIX (I), Tomo 8 de la Historia de la literatura española*, dirigida por Víctor García de la Concha, Madrid, Espasa Calpe, 1996.

ROMERO TOBAR, Leonardo (coord.), *Panorama crítico del romanticismo español*, Madrid, Castalia, 1994.

---, *Siglo XIX (II), Tomo 9 de la Historia de la literatura española* dirigida por Víctor García de la Concha, Madrid, Espasa Calpe, 1998.

ZAVALA, Iris (coord.), *Romanticismo y realismo, tomo 5 de Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1982.

---, *Romanticismo y realismo. Primer suplemento, tomo 5/1 de Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1994.

Segle XX

AZNAR SOLER, M., *Teatro, historia y política en Martes de Carnaval de Valle-Inclán*, Renacimiento, Sevilla, 2019.

GARCÍA DE LA CONCHA, V. (ed.), *Época contemporánea: 1914-1939, tomo 7 de la Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1984.

GRACIA, Jordi (ed.), *Los nuevos nombres: 1975-2000. Primer suplemento, tomo 9/1 de la Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 2000.

GRACIA, Jordi y RÓDENAS DE MOYA, Domingo, *Historia de la literatura española. 7. Derrota y restitución de la Modernidad (1939-2000)*, Barcelona, Crítica, 2011.

MAINER, J.C., *La edad de plata (1902-1939). Ensayo de interpretación de un proceso cultural*, Madrid, Cátedra, 1981^a.

---, (ed.), *Modernismo y 98, tomo 6 de la Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1979.

---, (ed.), *Modernismo y 98. Primer suplemento, tomo 6/1 de la Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1994.

---, *Historia de la literatura española. 6. Modernidad y nacionalismo (1900-1939)*, dirigida por José-Carlos Mainer, Barcelona, Crítica, 2010.

SÁNCHEZ VIDAL, Agustín (ed.), *Época contemporánea: 1914-1939. Primer suplemento, tomo 7/1 de la Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1995.

SANZ VILLANUEVA, S.; *Literatura actual en Historia de la literatura española*, Vol. VI, Barcelona, Ariel, 1984.

--- (ed.), *Época contemporánea: 1939-1975. Primer suplemento, tomo 8/1, de Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1999.

VILLANUEVA, Darío (ed.), *Los nuevos nombres: 1975-1990, tomo 9 de la Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1992.

YNDURÁIN, D. (ed.), *Época contemporánea: 1939-1980, tomo 8, de Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1980.

www.cervantesvirtual.com

Programari

Cadascun dels grups de l'assignatura col·locarà el seu programari al Campus Virtual de l'assignatura.